

LÁSZLÓFFY ALADÁR

EMLÉKTÁBLA A NEMLÉTEZŐ HÁZON

Mikor ezek a fák komolyan besötétednek.
Csak egy bármilyen udvarra ablakot nyitni és
hallgatni az esőt. Sistereg a föld s az
ég fekete találkozása.

A háttérben Kis Miklós mester ipar-előtti hangtalan gépei
dübörögnek, az egész történelem gépháza ez, hogyne volna
már legalább ilyen fülsiketítő a zaj: valamennyi A és G és N
itt dong együtt, még bibliává nem osztva s újra kiszabadulva
a bibliából.

Itt, a mindenség örökfehér, vagyis öröksötétkék lapja
előtt kérdem:

a papír egyik fele régi könyvlap, a másik már
tele van írva. Te hova fogsz írni?

Végigfut a tekintetem a könyvespolcokon, ismeretlen
könyvek címén akad meg, melyek csak távoli rokonságban
vannak manapság az eszmélettel, és azt gondolom, hogy
inkább bármitől szakadhatok el, mint a könyvtáramtól,
inkább bármitől, mint a temetőimtől, inkább bármitől,
mint önmagamtól.

A lélek, amiben már test vagyok —
a papír élére fog írni Kolozsvár nyomdáinak.
Itt lenni: — ez a halál előtt megtalált megoldás,
ez a hazám.

BACH ÓLOMBAN

Minden belső ablakom betört.
A színesek, az érzékenyek, melyek ólomkeretben
mint a hangok, mint az illatok, védték a külső
csendtől e belső csendet. Egy futam
lövell az orgonából, mintha töltőtollal
vetnék papírra, kiírt írással, gyorsan:
mi lenne, ha —

mi lenne, ha —

mi lenne, ha —

valóban,

mi lenne, ha egy pillanat tört része
alatt zajlana le a növényzet lassú robbanása,
ha dührohamszerűen serdülne fel és
öregednének meg az emberöltők, ha egyetlen
délutáni zivatart venne igénybe a világ
megfontolt színeváltozása az évszakokban.

Ha az elgondolás és megértés közt minden emberi lénytől minden emberi lényig akkora volna csak az út, mint egyetlen ÉN udvarán — mi lenne, ha — ? Érzékelhető időn és teren belül valóban minden emberszabásúan viselkedik. Egy hang áll most kétlábra, egyetlen átlátszó hang, láthatatlanul szaporodik, mint a spirálvonal, egy hang, melyben mint olvadt ólomban, mint forró őseemberben — elvész minden előzmény, benne van minden csend és hang. El kéne döntenie, hogy a szív ütőhangszer-e, hogy az elme ágyú vagy orgona; és én — mint gyermekkoromban a robbanás után, csak nézem, nézem az egyetlen megmaradt ablakszemet, kigyóvá olvadt rácsok közt az egyetlen ép karikát, benne kék üveg az ég, a múlt, az ember: Bach ólomban.

GYERMEK

Bőr, melyen egyetlen sugár a rakomány. Kis hátán viszi az idő nehéz kisujját egy hangtalan tulipán-nevetés. Nyílnak a szirmok szép fülei, hallani, hogy zúgnak a tenger-évmilliók a rózsaszín bársonyba húzott cseppben. Azok a fényes és váratlan papagáj-rikoltások, azok a két hangon leadott viharjelzések, a kiskutya-lihegés, mely egyszer az elégedett belefáradás, aztán újra a nagyon, az epesztően akarás egyetlen pontos, parancsoló jele: értsétek! Azok az üveg-tisztán kiejtett, beszéd előtti magánhangzók és mássalhangzók, melyekből mégsem állnak össze semmilyen anyanyelv szavai, csak később, mikor már nem ilyenek, már másképp tiszták, szóhoz simulók, beszédre-hajlók, lekerékült vagy lekopott végűek, nem olyan nyersekek, hanem másképp nyersekek. Azok a bizonytalan megállások, a tántorgó fordulás, a dobogó mászás az először otthonos semmi kemény felületén, ez a rettentő feszítő és fárasztó első tíz méter effektív haladás a valami és a valami közt, a nullapont kerek teste körül, ez a mozgás, mely még nem intéz és nem visz sehova, mely még inkább a földgolyót pörgeti maga alatt, mintsem önmagát viszi tova a világ bőrén, az IGEN felületén a NEM! NEM! felé, valamerre. S az, hogy én mindettől már megszabadultam — a legkülönösebb visszapillantás! A béke legmélyebb pontja felé húzó tekintet hangulata. És nézem gyönyörködve a soha meg nem szűnő kínlásunk, leglehetőlenebb, legkiszolgáltatottabb fázisom, melyen mégis mind édesen mosolygunk. Valóban ez is a múlt: ez a csak ide vezető, ez a vértelen történelem, ez a vonagló boldogság, ez a logikus kín, ez a test-magban letett pontos és vitathatatlan jövő?